

Az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló új törvény bejelentésre vonatkozó szabályai

Az alkalmi foglalkoztatással kapcsolatos bejelentési és bevallási, valamint közteher-fizetési szabályok terén jelentős változás következett be 2010. április 1-jétől. Ettől az időponttól nem lehet alkalmi munkavállalói könyvvel új munkaviszonyt létesíteni, és az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalhoz (továbbiakban: APEH) kell az egyszerűsített foglalkoztatási jogviszonyra vonatkozó bejelentést megtenni. A 2009. évi CLII. törvény (a továbbiakban: régi Eftv.) hatályon kívül helyezte az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatásról és az ahhoz kapcsolódó közterhek egyszerűsített befizetéséről szóló 1997. évi LXXIV. törvényt (a továbbiakban: Alk. törvény). A 2010. március 31-én fennálló alkalmi munkavállalói könyvvel létesített munkaviszony esetében az alkalmi munkavállalói könyvek e munkaviszony megszűnéséig voltak használhatóak, de legkésőbb 2010. július 31-éig valamennyi munkavállalói könyvet le kellett adni.

Az Országgyűlés 2010. július 5-én elfogadta az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló 2010. évi LXXV. törvényt (továbbiakban: új Efo. tv.), mely 2010. augusztus 1-jétől hatályos.

Az új Efo. tv. alapján azonban már szűkebb körben alkalmazhatóak az egyszerűsített foglalkoztatás szabályai, melyek az alábbiak:

- mezőgazdasági, továbbá turisztikai idénymunka
- alkalmi munka.

Az értelmező rendelkezések szerint

1. mezőgazdasági idénymunka: a növénytermesztési, erdőgazdálkodási, állattenyésztési, halászati ágazatba tartozó olyan munkavégzés, amely az előállított áru vagy a nyújtott szolgáltatás természete miatt – a munkaszervezés körülményeitől függetlenül – évszakhoz, az év adott valamely időszakához vagy időpontjához kötődik, illetve a megtermelt mezőgazdasági termékeknek a munkáltató saját gazdasága területén történő anyagmozgatása, csomagolása, feltéve, hogy azonos felek között a határozott időre

szóló munkaviszony időtartama nem haladja meg egy naptári éven belül a százhusz napot,

2. turisztikai idénymunka: a kereskedelemről szóló törvényben meghatározott kereskedelmi jellegű turisztikai szolgáltatási tevékenységet folytató munkáltatónál végzett idénymunka, feltéve, hogy azonos felek között a határozott időre szóló munkaviszony időtartama nem haladja meg egy naptári éven belül a százhusz napot,

3. alkalmi munka: a munkáltató és a munkavállaló között
- összesen legfeljebb öt egymást követő naptári napig, és
 - egy naptári hónapon belül összesen legfeljebb tizenöt naptári napig, és
 - egy naptári éven belül összesen legfeljebb kilencven naptári napig

létesített, határozott időre szóló munkaviszony.

Az egyszerűsített foglalkoztatás esetén új szabályozási elem a foglalkoztatásra vonatkozó időkorlát. Amennyiben a munkáltató és munkavállaló idénymunkára, vagy idénymunkára és alkalmi munkára létesít egymással több ízben munkaviszonyt, akkor ezen munkaviszonyok együttes időtartama a naptári évben a százhusz napot nem haladhatja meg. A foglalkoztatás további korlátja a tv. 1. § (2)-(3) bekezdése szerinti létszám korlát.

Az új Efo. tv. szabályai sem zárják ki, hogy a munkáltató és a munkavállaló a Munka Törvénykönyve általános szabályai alapján létesítsen munkaviszonyt.

Egyszerűsített foglalkoztatás céljából létrejött munkaviszony a felek megállapodása alapján a munkáltató – a már hivatkozott új Efo. tv.-ben – meghatározott bejelentési kötelezettségének teljesítésével keletkezik. Munkaszerződést abban az esetben kell kötni, amennyiben azt a munkavállaló kéri, illetve a munkáltató – jogszabály alapján nem elektronikus úton bevallásra kötelezett – választhatja. A törvény melléklete szerinti munkaszerződést ebben az esetben még a munkavégzés megkezdése előtt írásba kell foglalni.

Nem létesíthető egyszerűsített foglalkoztatásra munkaviszony olyan felek között, akik között a szerződés meg-

kötésekor már a Munka Törvénykönyvéről szóló törvény szabályai szerint létesített munkaviszony áll fenn, és nem módosítható a munkaszerződés annak érdekében, hogy a munkáltató a munkavállalót egyszerűsített foglalkoztatás keretében foglalkoztassa. Nem létesíthető egyszerűsített foglalkoztatásra irányuló jogviszony a köztisztviselők jogállásáról szóló törvényben, valamint a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvényben meghatározott munkáltató által az alaptevékenységébe tartozó feladatai ellátására.

Harmadik országbeli állampolgár – a bevándorolt vagy letelepedett jogállású személy kivételével – kizárólag mezőgazdasági idénymunka keretében foglalkoztatható e törvény szerint.

Bejelentési szabályok

Az alkalmi munkavállalói könyvbe tett bejegyzések helyett április 1-jétől az APEH-hoz kellett az alkalmi foglalkoztatást bejelenteni. A bejelentés a munkáltató választása szerint elektronikusan, a magánszemély háztartásában végzett munka vagy növénytermesztési idénymunka esetén telefonon is megtehető. Ezen bejelentések teljesítésére az állami adóhatóság a 10T1041E jelű (adatlap az egyszerűsített foglalkoztatás adóhatósági bejelentésére) nyomtatványt rendszeresítette.

Az új Efo. tv. az adminisztrációs terhek csökkentése érdekében megtartotta a bejelentésre vonatkozó választás lehetőségét, tehát továbbra is a munkáltató dönti el, hogy bejelentését elektronikusan vagy telefonon kívánja megtenni. A modern kor vívmányainak felhasználásával a bejelentés 2010. december 1-jétől kiszélesedik a mobil telefonról küldhető rövid szöveges üzenet, köznyelven az SMS lehetőségével is.

Fentieknek megfelelően tehát az egyszerűsített foglalkoztatási jogviszony létesítéséhez első lépés, hogy legkésőbb a munkavégzés megkezdéséig a munkáltató bejelenti az illetékes elsőfokú állami adóhatósághoz a munkaviszonnyal kapcsolatos adatokat. A bejelentést – a jogszabály hatálybalépését követően létesített foglalkoztatás esetén, elektronikusan úton – az újonnan erre a célra kialakított 10T1042E jelű (az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló 2010. évi LXXV. törvény értelmében a 2010. augusztus 1-jétől létesített, egyszerűsített foglalkoztatás adatairól) nyomtatványon kell megtenni. Lehetőség van telefonos bejelentésre is, melyet a központi elektronikus szolgáltató

rendszerben működő központi ügyfélszolgálat által fenntartott – országon belül helyi tarifával hívható – 185-ös ügyfélvonalon lehet megtenni.

Ahhoz tehát, hogy egy munkáltató egyszerűsített foglalkoztatásra vonatkozóan elektronikus úton bejelentést tegyen, az elektronikus közszolgáltatásról szóló 2009. évi LX. törvény szerint ügyfélkapu hozzáféréssel kell rendelkeznie (a hozzáférés létesítésével kapcsolatban a www.magyarország.hu, vagy a www.ekk.gov.hu honlapokon szerezhetőek információk). A belépés során alkalmazott kód így megfelelő biztonsággal rendelhető hozzá egy személyhez. A központi ügyfélszolgálat a bejelentő által közölt adatokat, valamint a bejelentés pontos időpontját az ügyfélvonalon történő bejelentéssel egyidejűleg számítógépen rögzíti, és az adatokat elektronikusan továbbítja az állami adóhatóság számára.

A munkáltató által – elektronikusan vagy telefonon – bejelentendő adatok száma azonban az új Efo. tv. szerint jelentősen csökkent. Elegendő bejelenteni a munkáltató adószámát, a munkavállaló adóazonosító jelét és TAJ számát, az egyszerűsített foglalkoztatás jellegét (mezőgazdasági/turisztikai idénymunka vagy alkalmi munka) valamint a munkaviszony napjainak számát.

Ha az alkalmazott másik EU tagállamnak vagy az EGT-ről szóló megállapodásban részes más államban biztosított és ezt igazolja is a munkáltatónak, erre vonatkozóan is nyilatkozni kell.

A telefonon történő bejelentés során a bejelentő személy azonosítását követően a központi ügyfélszolgálat rögzíti a bejelentő adóazonosító jelét, valamint az adatfelvételt megelőzően a bejelentőt nyilatkoztatja arról, hogy korábban tett-e már bejelentést. Amennyiben korábban még nem élt a telefonos bejelentés lehetőségével akkor a központi ügyfélszolgálat tájékoztatást ad arról, hogy a bejelentésről hangfelvételt készít, melyet a bejelentést követő ötödik év december 31-éig őriz meg. Továbbá tájékoztatja a bejelentőt arról is, hogy a hangfelvételt a közigazgatási hatósági vagy a bírósági eljárás szabályai alapján bizonyítékként lehet felhasználni, illetve, hogy korábbi bejelentést regisztrációs szám alapján is lehet módosítani.

További speciális szabály, hogy az adatfelvételt követően a bejelentőt nyilatkoztatja arról is, hogy

- új bejelentést kíván tenni, vagy korábbi bejelentést kíván módosítani,

- a munkáltató által foglalkoztatni kívánt alkalmi munkavállalók létszáma nem haladja meg az Efo tv. 1. § (2) és (3) bekezdésben meghatározott létszámot,
- a munkáltató a tárgyhónapban nem halmozott fel az Efo tv. 11. § (6) bekezdésében meghatározott kiegyenlített adótartozást.

Az elektronikus bejelentésben szereplő adatokat, valamint a telefonos bejelentés esetén a központi elektronikus szolgáltató rendszeren keresztül beérkezett adatokat az adóhatóság elektronikus úton továbbítja a munkaügyi hatóságnak (Országos Munkaügyi és Munkabiztonsági Főfelügyelőség), az állami foglalkoztatási szervnek (Foglalkoztatási és Szociális Hivatal), valamint az egészségbiztosítás biztosított nyilvántartása (Országos Egészségbiztosítási Pénztár) részére. Az állami adóhatóság a magánszemélyekről a saját feladatai ellátása érdekében vezetett nyilvántartásaiban a társadalombiztosítási azonosító jelet nem szerepeltetheti, csak az adat továbbítás miatt kezelheti, és biztosítani kell, hogy a TAJ-számhoz csak az férhessen hozzá, akinek célhoz kötötten, tevékenységének ellátásához elengedhetetlenül szükséges.

Előfordul, hogy az egyszerűsített foglalkoztatási jogviszonyban változás következik be, illetve a munkavégzés meghiúsul.

A bejelentés esetleges visszavonására és módosítására – így különösen a foglalkoztatás jellegének változása, illetve a munkavégzés meghiúsulása esetén – az egyszerűsített foglalkoztatás bejelentését követő két órán belül, illetve ha a bejelentésben foglaltak szerint a foglalkoztatás a bejelentés napját követő napon kezdődött, vagy ha a bejelentés egy napnál hosszabb időtartamú munkaviszonyra vonatkozott, a módosítás bejelentés napján délelőtt 8 óráig van lehetőség.

A változás természetesen elektronikusan és telefonon is bejelenthető.

Természetesen az alapbejelentéshez hasonlóan minden APEH által feldolgozott változás-bejelentés adatait továbbítani kell a társszervek részére, függetlenül azok tartalmától.

Felhívjuk a figyelmet arra is, hogy 2010. augusztus 1-jétől a háztartási munkára (adórendszeren kívüli keresettel járó foglalkoztatás) vonatkozó szabályokat külön törvény szabályozza, ezért a háztartási alkalmazott bejelentésére az állami adóhatóság új nyomtatványt rendszeresít.

Fontos szabály, hogy az új Efo.tv. 16. § (3) bekezdése szerint a 2010. április 1. és július 31. közötti időszakra vonatkozó bejelentési kötelezettségekre a régi Eftv. rendelkezéseit kell alkalmazni.

Ennek megfelelően a 2010. augusztus 1-jét követően létesített foglalkoztatás elektronikus úton történő bejelentésének teljesítésére kialakított 10T1042E jelű (az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló 2010. évi LXXV. törvény értelmében a 2010. augusztus 1-jétől létesített, egyszerűsített foglalkoztatás adatairól) nyomtatvánnyal párhuzamosan a korábbi 10T1041E jelű adatlap elérhetőségét is biztosítani kell. A korábban használatos 10T1041E jelű adatlapon 2010. augusztus 1-jét követően új jogviszonyt már nem lehet bejelenteni, kizárólag a folyamatban lévő, valamint a visszamenőleges jogviszonyokkal kapcsolatos bejelentésekre alkalmazandó.

Az új 10T1042E, valamint a korábbi, de továbbra is alkalmazandó 10T1041E jelű elektronikus adatlapok kizárólag az APEH honlapjáról (<http://www.apeh.hu>) tölthetők le. Felhívjuk szíves figyelmüket arra, hogy az APEH honlapján az adatlapok, illetve a kapcsolódó kitöltési útmutató újabb verziói jelenhetnek meg, ezért fontos, hogy az adatlap kitöltése előtt a változásokat mindig szíveskedjenek figyelemmel kísérni, és az adatlap legfrissebb verzióját használni!

DESZATNIK ERZSÉBET